

Mesegyűjtés.

6.

(Folytatás).

Mórgó vitéz.

Hát hun vót, hun nem vót, vót a világon éty fuharos. Azok möntek vásárú-vásarra. De családgyuk nem vót. Éccör ahogy mönnek, találtak éty pójász gyerököt. Péntökön találták. Hazavitték, bejelöntötték a plébániáján, hogy mi lögyön a neve? Hát aszonták: lögyön Péntök!

Így a gyerök asztány nyőtt, nyöveködött. Azután jó egazdúltak. Éccő bemönt égy vározsba. Bemönt a templomba. Mikó kigyütt a templombú, a zegész város népe ot vót éty sírná. És vót ottan sok mogyorófpácá, mindéggyik verte a sírt. Ű oszt nem fogot pácát. Aszonta neki a városi bíró: ű is fogjon éty pácát és verje a sírt. Hát aszonygya, e za sír maguknak mit vétött? A bíró asz felelte: it van eltemetve Mórgó vitéz, aki a városra nagy adóságocs csinált. Aszonygya: hát mennyics csinált? A bíró aszonta: ötszáz tallért! No, aszonygya, én esz kifizetöm, haggyák a holtat pihenni! Akkó fővött égy mogyorófpácát, és aszt elvitte haza.

Azután kimént vadászni télön. Lélütt égy vadat, annak a vére a havat mökfestötte pirosra. Aszonta: addig nem nösül mög, amég oan lánt nem kap, akinek az árca ojan fehér lösz, mind a hó, a tesztye pedig oan piros, mind a vér.

S hazamönt, elmonta a szülejinek, a nevelőattyának, azog beleégyesztek és föltarisnyászták.

Mönt a zúton, odaért ahon a sírhon, ahunnon evötte aszt a mogyorófpácát. Ot létérgyelt, imátkozott, a mogyorófpácát lészúrta és aszmongya: nyugoggy a béke porába! Akkor mögvacsorázott, mönt tovább.

Eccör égygy embör utánnaereszködik: huva mégy ifjú barátom? Péntök visszafordúlt, mājnem mögijett: égy dalillás, sárkanytyús vitéz vót utánna. Elmonta, hogy mé jár, huva akár mönni? No, aszonygya, gyerünk, māj én löszök a zutatársad és māj mökkapod, amit keresöl. Hanem eszt a pár csizsmát húzd a lábadra. Ott éty kicsit mökpihentek aluttak.

Másnap hajnálba fővezette éty högyre. Aszonygya: nézd, abba a vározsba hállunk estére. Aszonygya Péntök: oda nem érünk soha! No, aszonygya, gyerünk! Mindön lépés hatvan mérföld.

Este felére odaértek. Péntök zörgetött a vár kapuján, be nem engették. Ekkó Mórgó vitéz mögrukta a várkaput, aszonygya: nyis ki a vár kapuját! Ki vagy? Kiszóltak: ki vagy? Aszonygya: én vagyok, Mórgó vitéz! Jā, aszonygya, Mórgó vitéz má régön mökhalt. Mökhaltam vóna, nem vónék itt. Szászhúsz lónak szénád, zabot, két-száz embörnek kosztot, kovártéjt!

A poszt jelöntötte a várparancsnoknak. Várparancsnok kimögy. Kit lát? Mórgó vitézt! Tesség bejönni! Minygyá összezsapta a kezét, hogy Mórgó vitézzel (találkozott). Aszonygya: minygyá mögöggyezünk, hogy legalább is aszt a katonaságot nē röndöjje oda.

Mögvendegölték őket, léfeküttek. Rögge mikó főebrettek, asz kérte a várparancsnok, hogy mit követel? Sémmit! Van a falon föl-akasztva egy rozsz köpönyek, csak asztat! Adunk ojan köppent, hogy tiszta aranbú lössz a gallérja, csak aszt a zéggyet nē kérje! Neki nem köl csak a rozsz köppen. Így nekik atták. Azután elbúcsúztak a várkapitántú.

Kimöntek a vározsbul. No, aszonygya, Péntök, most hónap es-tére amabba a vározsba hállunk ni!

Odaértek a várhon, ot mām Mógó vitéz zörgetött: nyis ki a várkaput! Ki vagy? Én vagyok, Mógó vitéz! Mógó vitéz régöm mökhált! Mökháltam vóna, nem vónék itt! Kétszáz lónak szénád, zabot, háromszáz embőrnek kosztot, kovártéjt!

Jelöntötték a várparancsnoknak. Röktön kigyűtt a várparancsnok. Kit lát? Mógó vitészt! Ki nyílt a várkapu: tesség begyünni vitész fölségödnék!

Mögém mögvendegülték őket, ety kis lakomács csaptak. Léfe-küttek. Röggel mökfrustokóltak, mindönt elvégesztek. Asz kérdösz-ték: mibe öggyezzünk a Mógó vitézzel, hocs csak a katonaságot oda nē vigye a vár nyakára? Nem köl sēmmit, csak a falon egy rozsdás kárd, aszt aggyák oda! Adnak neki oan kárdot, hogy gyémánt lössz a mārkolattya, aran lössz a kargya, csak asz nē kívánnya! Rozsz köp-penhön rozsz kárd illik! Hát neki atták a rozsdás kárdot. Elbúcsúsz-tak, evitték a rozsdás kárdot.

Péntököt délfelé mögēn fölvezette ety högyre: nézd, aszonygya, estére abba a várba hállunk mögēnt!

Mögém möntek, möndögéltek, mindön lépés hatvan mérföld vót. Este felére odaértek ahon a várhon. Mögém bezörgettek: nyis ki a várkaput! Ki van kint? Én vagyok, Mógó vitéz! Mógó vitéz má régöm mökhált! Mökháltam vóna, nem vónék itt! Háromszáz lónak szénád, zabot, nétyyszáz embőrnek kosztot, kovártéjt.

Jelöntötték a várparancsnoknak. Kimönt a várparancsnok, mög-látta Mógó vitészt! Tessék, fölségös uram, besétálni!

Mögém möntek a várba. Mögvacsorásztak ismét, léfeküttek. Mikó főebrettek, a várparancsnok (aszt mondja), hogy nē rōndölle a katonaságot és lovasságot, hanem mit követel? Nem követelek, hanem a falon van ety pézöstárca, egy rozsz pézöstárca, aszt aggyák neki! Annak neki anyi aranyat, ezüstöt, amennyit ketten ebirnak, csak asz nē kérje! Rozsz köppenhön, rozsdás kārthon csak a rozsz pé-zöstárca illik. Nekiatták a rozsz pézöstárcát. Kezet foktak, māj még valaha tanálkoznak!

Azutám möntek. Akkó aszonta Mógó vitéz: nézd, abba a vár-ba mönünk, estefeled odaérünk, és ot lössz a feleségöd. Tē jelendzs be magadat, engöm tovább nem lácc. Eszt a pézöstárcát vid magad-dā. A várkisasszony roppant szeret kártyázni! Tē kártyáz midég! A rozsz tárcábú a péz soha ki nem fogy. Egymástú elváltak.

Péntök bejelöntötte magát. Vóltak ot mán grófok, bárók, her-cegök, öttek-ittak, vígan vótak. Hozzáfoktak kártyázni. Mikó a her-cegög, bárók mind elbukták a pézüket, már a várkisasszonnak (csak) Péntöke maratt. Kártyásztak tovább.

Éccő a Péntök mökkérte a várkisasszonnak a kezit. Aszonta: hozzád mék, de látod eszt a gyűrűt? Az ujjárú lēhúsztá a gyűrűt:

látod eszt a gyűrűt? A zablakot kinyitotta, a zablak alatt tengör vót, s a gyűrűt kidopta a tengörbe. Ha ja gyűrűt neköm előhozod röggé, akkó feleségöd löszök! Mos tē mōnny ebbe a szobába aludni, én pedig mék a szobámba.

Péntök kimönt a szobájába, léfekütt, de alunni nem birt. Eccō odamén Mógó vitéz. No, mim búsúsz Péntök? Hogynē búsúnék, mikó a várkisasszony kidopta a tengörbe a gyűrűt és ha asz röggel neki nem adom, akkó nem lössz a feleségöm. Azon ēgyet sē búsujj. Ki akárta dobni, vagyis ki izs dopta, de énelkaptam. Itt a gyűrű, s ad neki hónap estére, mikó mindönki emén.

Másnap a Péntököt jó tártották mindön jó önnivalóvā, kerbe sétáltak a várkisasszonnyā, mer a várkisasszony gondolta: Péntöknek sok pénze van!

Este ujra hozzáfoktak kártyázni. A várkisasszony üsmét elnyerte mindeggyiknek a pézit. Kettem marattak Péntöкке. Akkór monta Péntök: itt a gyűrű, akit este a tengörbe doptá. Na, aszonygya, a zelső próbát kijálad, még van kettő. It van a kávéskanalam. Ismét tengörbe dopta. Ha röggé esz nekōmadod, akkó a feleségöd löszök.

Péntök ismét kimönt a szobájába, várkisasszom mög a maga szobájába. Röggé főkeltek, fölöltösztek. Péntök jelönközött a kávéskanallā.

Härmadik este csak ketten vótak a várkisasszonnyā, Péntök és a várkisasszony. Ha, Péntök, aszonygya möktudod, hogy a zéccaka hun hálók, akkó a tized löszök! Kor kiszalatt a szobábū, zājtd becsukta, körösztűszalat härminchárom szobán. Elmonta: főt hasagy mög, főt hasagy mög, főt hasagy mög! És a főt ketté vált. 'Kó lēmönt härminchárom gērādicson a várkisasszony. Lēnt mán várta ēty hintó, nyóc tátos vód befogva a hintó elébe. Alsó föld Indijába, a zördögök órszágába.

Ott a várkisasszon beleült a fijákerbe és a tátosok möntek a rézerdőbe. Rézerdőbe mögáltak pihenni. Éccör az erdő nagyocs csöndült. Az őrdögök mindön fűszált, mindön gajjat mögvizitáltak, nem tanáltak sēnkit.

Möntek tovább a zezüst erdőbe. Ot mögém mögáltak pihentetni a tátosok. A zezüst erdő mögén nagyocs csöndült. A zördögök mindön fűszalat összenésztek a világon, nem tanáltak sēmmit.

Möntek tovább a zaranyerdőbe, ott a tátosok mögém mögáltak. Éccör az aranyerdő nagyot csöndült mögént. Összevizitáltak a zördögök mindön fűszalat, mindön faágat, nem tanáltak a világon sēmmit.

A zaranyerdő közepin vót ēty palota, oda vittég be a várkisasszonyt. De mikor beértek a várba, a várkisasszonnak minygyá a gyērökit atták, hoty szoptassa mög.

Mikó mökszoptatta, mögvacsoráltak, hozzáfoktak mulatni. Élözs borotván táncóltak, a várkisasszony hatvanhét pár cipőt szaggatott szét.

Mikó vége lött a murinak, akkor a várkisasszont a fijákerra ültették, ismét vitték a lukhon. Ot mögén háromszó monta: föld repegy mög, föld repegy mög, föld repegy mög! Akkor főmönt vissza a várba. Nagyon el vót fāradva, mājnem délig alutt.

Péntök pedig a szobájába szomorkodott. Odamönt Mógó vitéz Péntökhön. Elmondot neki mindönt. Mongyad a várkisasszonnak, hogy az rézérdöm mikó möntünk körösztü, a zerdő nagyocs csöndült és úk mögáltak. Mindönt kerestek, de nem tanáltak sémmit. It van egy rézág, esz én törtem lë. Ezüsterdőbe ugyanígy, aranyerdőbe ugyanígy. Mikó a gyémántvárná mögáltak, akkó neki minygyá a csecsemőt atták oda, hoty szoptassa mög. És ú mökszoptatta a csecsemőt. Azutám borotfán táncoltak, hatvanhét pár cipőt szagगतott el. It van két pár, aszt is elhoszam. Hanem mosmár a csecsemőnek a nyakát peig kárdal lëvákta.

Íty Péntök, mikor a kirájkisasszony fölébrett, bemönt hozzá, elmondot neki mindönt, ami történt. Nekijatta a rézágat, ezüstágat, aranyágat, s a két pár elszakítoc cipőt.

Akkor a kirájkisasszonnak egy naty pöcsétös levelet vittek Főbontotta, elolvasta. Az vöd benne, hogy a gyermökit efödelték, nyakát vákták.

Akkor asztán aszonta a Mógó vitéz, hogy a várkisasszonnak lë kö vetközödni szüzanya-mesztelenre. Teknyőbe belefekütt, s a kárdnak aszt parancsolta, hogy verje ki belülle a zördögöt. A kart hozzáfogot verni. Addig verte, még a testye ojan piros nem löt, mint a vér, a zarca pedig oan fehér löt, mint a hó.

Ekkor emonták a várúrnak a összes történetöt. A várúr rökötöm minygyá papot hívatott és minygyár egybeatta úket.

Akkor asztán föltarisznyáztak, ugyam möntek visszafelé. Éggy alagútba köllöt nekik körösztümenni, ot mög elébük át ęcs csomó ördög, hogy mājď a várurat elvöszik tüllük. De a zalagútnak a végire, éggyik végire, odaát Mógó vitéz, a másik végire pedig Péntök, a rozsdás kárdal. Éggyetlen-éggy ördögöt së engettek ki, mint szétverték. Azutám mēntek szabadonn.

Mikó odaértek a zelső várhon, ot hatták a pészťárcát; odaértek a második várhon, ot hatták a kárdot; odaértek a hārmadik várhon, ot hatták a köppent. Odaértek a sírhalomhon, ot Mógó vitéz mököszönte, hogy mögváltotta a zörök üdvösségnek.

Péntök pedig hazamönt a nevelőattyáhon, annyáhon. És éltek boldogan, még ma is élnek, ha mög nem hāltak.

Tápé, 1942. jún. 14.

*Elmondta: Tóth „Buzdor“ Károly
60 éves hadirokkant trafikos.*

Lejegyezte: KATONA IMRE
(Ortutay-szeminárium.)